

BAĞIŞIKLAMA İLE ÖNLENEBİLEN HASTALIKLAR

BAĞIŞIKLAMA NEDİR?

BAĞIŞIKLAMA İLE İLGİLİ TANIMLAR-1

Bağışıklık; İnsan vücudunun çerçevesinde bulunan patojen mikroorganizmalara ve onların toksinlerine karşı kendini savunması ve dirençli olmasıdır.

Allerji; Antikorlarla hastalık tablosunun ortaya çıkmasıdır .

İmmün cevap; Bir organizma veya proteine karşı organizmada koruyucu olarak gelişen mekanizmadır

BAĞIŞIKLAMA İLE İLGİLİ TANIMLAR-2

Antijen; Protein yapısında olan, antikor oluşturan maddelerdir .

Allergen; Vücuda girdikten belirli bir zaman sonra vücutta antikor meydana getiren organik ve kimyasal maddelerdir .

Antikor; Alerjene karşı organizmada oluşan koruyucu protein yapısındaki maddelerdir

BAĞIŞIKLAMA YARARLARI NELERDİR?

Doğal Bağışıklık

Canlılarda doğal olarak bulunan ve mikroorganizmalar arasında ayırım yapmadan ve bir süreklilik içinde, gözetici ve önleyici görev yaparak hastalıklardan koruyan dirençtir

Edinsel Bağışıklık:

Organizmaya giren antijenlere karşı oluşan özgül bağışık yanıt olaylarıdır.

Bu olaylar hücresel ve hümmoral bağışık yanıt şeklinde meydana gelir ve sadece o antijene özgül bir direnç sağlar

Pasif Bağışıklık

Daha önce mikropla veya ürünleriyle karşılaşmış ve aktif bağışıklık kazanmış bir organizmadan alınan özgül bağışık yanıt ürünlerinin korunmak istenen bir başka kişiye verilmesiyle, dolaylı yoldan elde edilen bağışıklıktır

Aktif Bağışıklık

Aktif bağışıklık ya mikrobik hastalıkların geğirilmesiyle doğal olarak kazanılır, ya da mikroplardan hazırlanan aşıların uygulanmasıyla yani yapay yolla kazandırılır

AŞILAR

Aşılarla İlişkin Genel Bilgiler

Aşı içeriğinde, aşının üretildiği ortama ilişkin maddeler (yumurta antijenleri, serum proteinleri, hücre kültürü artıkları gibi), bakteri üremesini engellemek ve antijenin stabilitesini korumak için kullanılan koruyucu, stabilizatör antibiyotikler ve adjuvanlar (alüminyum hidroksit, alüminyum fosfat) bulunur

Aşılarla İlişkin Genel Bilgiler

- Aşıya yanıt T ve B hücrelerinin ortak çalışması sonucudur.
- Genelde aşılardan 7-10 gün sonra yanıt gelişmeye başlar.
- Antijenin kimyasal ve fiziksel yapısının yanı sıra, aşıların saklanması, transfer koşulları, konağın genetik faktörleri, beslenme, yaş, cinsiyet, stres, fiziksel durum (obesite, malnütrisyon), immün yetmezlik (doğal veya kazanılmış) ve enfeksiyon gibi bir çok faktör aşıya yanıtı etkiler.

Aşılarla İlişkin Genel Bilgiler

Antikor-aşı etkileşimleri

- Genel olarak inaktive aşılar antikorlardan etkilenmez, canlı aşılar ise etkilenebilir.
- Dolaşan antikorlar, bir aşı antijenine karşı oluşacak immün yanıtı azaltabilir, hatta tamamen engelleyebilir.
- Bu durum, dolaşan antikorların düzeyi ve aşının türü ile doğrudan ilişkilidir.
- İnaktive aşılar antikorlardan etkilenmediklerinden immünglobulinlerden önce, sonra ya da eş zamanlı olarak uygulanabilir

Aşılarla İlişkin Genel Bilgiler

- Kızamık, Kızamıkçık, Kabakulak ve suçiçeği aşıları için önemlidir.
- Bu aşılar kan ürününden 14 gün önce uygulanmalı ya da antikor yıkımı sonrasına ertelenmelidir.
- Bu sürelerle uyulamamış ve daha yakın aralıklı uygulanmışsa aşı sonrası bağışıklık durumunun serolojik olarak test edilmesi ve gerekli durumlarda aşının yeniden yapılması uygundur.

Aşıların Eş Zamanlı Uygulanması

- Bu konuda genel kural, her türlü aşının aynı anda uygulanabileceğidir.
- Kullanımda olan canlı ve inaktive aşıların aynı anda uygulanması antikor cevabını azaltmaz ve yan etki hızlarını etkilemez.
- Aşılar üretici firma tarafından karıştırılmak üzere üretilmedikleri sürece (örn. Hib/DaBT) aynı enjektörde karıştırılmaz.

Aşıların farklı zamanlarda uygulanması

- Enjekte edilerek uygulanan canlı aşılar aynı anda uygulanmamışsa aralarında en az 4 hafta süre bırakılmalıdır. Bu önlem, önce uygulanan aşının sonrakinin etkinliğini azaltmaması için gereklidir.
- Eğer bu süreye uyulmamış ve ikinci aşı dört haftadan daha önce uygulanmışsa, ikinci aşı dört hafta sonra yeniden uygulanmalı ya da immün yanıt serolojik olarak kontrol edilmelidir

Aşıların farklı zamanlarda uygulanması

- Canlı oral aşular (oral poli aşısı [OPA] ve tifo) aynı anda uygulanmadıklarında birbirlerinin etkinliğini azaltmazlar.
- Enjekte edilen canlı aşular oral canlı aşularla etkileşmezler.
- Oral canlı aşular enjekte edilen canlı aşılardan önce ya da sonra herhangi bir zaman uygulanabilirler.
- Diğer tüm iki inaktive aşı kombinasyonu ya da canlı (enjekte edilen ya da oral) ve inaktive aşular birbirlerinden önce ya da sonra herhangi bir zaman uygulanabilir

Aşıların Farklı Zamanlarda Uygulanması

2.,3., ve 4. Aşılamaya kalınan yerden devam edilmesi,bir kişiye daha önce aşı yapılmışsa, bu aşıların yapıldığına dair bir kayıt olması şartıyla, aradan geçen süreye bakılmaksızın aşılamaya kalınan yerden devam edilir.

Aşılar

1. Canlı atenüe
2. İnaktive
3. Toksoid
4. Subünit
5. Konjuge

Aşıyla Oluşan Bağışık Yanıtı Etkileyen Unsurlar Nelerdir?

Aşılama İle İlgili Bilinmesi Gerekenler

Aşılar da Aranan Özellikler

Aşıların Hazırlanması Aşamasında Dikkat Edilmesi Gerekenler

Aşı Uygulamasında Genel İlkeler

Aşının Yapılmadığı Durumlar

Aşı Gereksiniminin Belirlenmesi

Aşıların Kaydedilmesi

Sağlık Bakanlığı Aşı Takvimi

AŞILAR	Doğumda	1.Ayın Sonu	2.Ayın Sonu	4.Ayın Sonu	6.Ayın Sonu	12.Ayın Sonu	18.Ayın Sonu	24.Ayın Sonu	İlköğretim 1.Sınıf	İlköğretim 8.Sınıf
Hep-B	I	II			III					
BCG			I							
DaBT-İPA-Hib			I	II	III		R			
KPA			I	II	III	R				
KKK						I			R	
DaBT-İPA									R	
OPA					I		II			
Td										R
Hep-A							I	II		
Su Çiçeği						I				

Hep-B : Hepatit B Aşısı

BCG : Bacille-Calmette-Guerin (Verem) Aşısı

DaBT-İPA-Hib : Difteri, Boğmaca, Tetanos, İnaktif Polio, Hemofilus influenza Tip B Aşısı (Beşli Karma Aşı)

KPA : Konjuge Pnömonokok Aşısı

KKK : Kızamık, Kızamıkçık, Kabakulak Aşısı

DaBT-İPA : Difteri, Boğmaca, Tetanos, İnaktif Polio Tip B Aşısı (Dörtlü Karma Aşı)

OPA : Oral Polio (Çocuk Felci) Aşısı

Td : Erişkin Tipi Difteri-Tetanoz Aşısı

Hep-A : Hepatit A Aşısı

Aşı İle Önlenebilen Hastalıklar

- BCG
- OPV,IPV
- TETANOZ
- DTB
- Hepatit B
- Konjuge Pnömonokoklu Aşı
- KKK
- Haemophilus Influenzae Tip B

Aşı Uygularken Nelere Dikkat Edelim?

AŞILARIN SAKLANMASI